

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO TP HCM
TRƯỜNG THPT HÙNG VƯƠNG

BỘ MÔN: LỊCH SỬ - KHỐI LỚP: 12

TUẦN: 8,9/HK1 (từ 25/10/2021 đến 7/11/2021)

PHIẾU HƯỚNG DẪN HỌC SINH TỰ HỌC

I. NHIỆM VỤ TỰ HỌC, NGUỒN TÀI LIỆU CẦN THAM KHẢO:

Nội dung 1: Những chuyển biến mới về kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội ở Việt Nam sau chiến tranh thế giới thứ nhất.

(Đọc SGK mục I, bài 12 trang 76 đến 79)

Nội dung 2: Phong trào dân tộc dân chủ ở Việt Nam 1919-1925.

(Đọc SGK mục II, bài 12 trang 79 đến 82)

Tham khảo thêm clip bài giảng.....[đường link \(nếu có\)](#)

II. KIẾN THỨC CẦN GHI NHỚ:

Bài 12

PHONG TRÀO DÂN TỘC DÂN CHỦ Ở VIỆT NAM 1919 - 1925

I. Những chuyển biến mới về kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội ở Việt Nam sau Chiến tranh thế giới thứ nhất:

1. Chính sách khai thác thuộc địa lần thứ II của thực dân Pháp:

■ **Hoàn cảnh:**

– Sau CTTG I, các nước thắng trận phân chia lại thế giới, một trật tự thế giới mới đã hình thành.

– Cuộc chiến tranh đã để lại những hậu quả nặng nề cho các cường quốc tư bản châu Âu. Nước Pháp bị thiệt hại nặng nề nhất.

– Cách mạng tháng Mười Nga thắng lợi, nước Nga Xô viết ra đời, Quốc tế Cộng sản được thành lập ...

→ Tình hình đó đã tác động mạnh đến Việt Nam.

– Để bù đắp các thiệt hại do chiến tranh gây ra, Pháp tiến hành chương trình khai thác thuộc địa lần hai ở Đông Dương, chủ yếu là ở Việt Nam.

■ **Nội dung:**

– Đầu tư với qui mô lớn vào các ngành kinh tế Việt Nam. Từ 1924 – 1929 số vốn đầu tư vào Đông Dương là 4 tỷ phrăng.

+ Nông nghiệp: được đầu tư nhiều nhất, chủ yếu vào đồn điền cao su, diện tích trồng cao su được mở rộng, nhiều công ty cao su thành lập.

+ Công nghiệp: được mở rộng (dệt, muối, xay xát ...) Tư bản Pháp rất coi trọng khai thác mỏ, trước hết là mỏ than, sau đó là thiếc, kẽm, sắt.

+ Thương nghiệp: có bước phát triển mới, buôn bán nội địa được đẩy mạnh.

+ Giao thông vận tải: được phát triển, các đô thị được mở rộng.

+ Tài chính: Ngân hàng Đông Dương nắm quyền chỉ huy toàn bộ nền kinh tế Đông Dương, phát hành tiền giấy và cho vay lãi.

– Tăng thuế, ngân sách Đông Dương thu năm 1930 tăng gấp 3 lần so với 1912.

2. Chính sách chính trị, văn hóa, giáo dục của thực dân Pháp: (Học sinh tự học)

3. Những chuyển biến mới về kinh tế và giai cấp xã hội ở Việt Nam :

▪ Về kinh tế:

– Kinh tế Pháp ở Đông Dương có bước phát triển mới, có đầu tư kỹ thuật và nhân lực nhưng còn hạn chế.

– Kinh tế Việt Nam mất cân đối, lạc hậu, nghèo nàn. Kinh tế Đông Dương bị cột chặt vào kinh tế Pháp và là thị trường độc chiếm của tư bản Pháp.

▪ Về xã hội:

Do tác động của chính sách khai thác thuộc địa, các giai cấp ở Việt Nam bị phân hóa và có chuyển biến mới.

– **Giai cấp địa chủ phong kiến:** tiếp tục bị phân hóa. Một bộ phận trung và tiểu địa chủ tham gia phong trào dân tộc dân chủ chống thực dân Pháp và tay sai.

– **Giai cấp nông dân:** bị đế quốc, phong kiến bóc lột nặng nề, bị tước đoạt ruộng đất và bán công hóa. Mâu thuẫn giữa nông dân với đế quốc Pháp và phong kiến tay sai hết sức gay gắt. Nông dân là một lực lượng cách mạng to lớn của dân tộc.

– **Giai cấp tiểu tư sản:** phát triển nhanh về số lượng. Họ có tinh thần dân tộc, chống thực dân Pháp và tay sai. Đặc biệt bộ phận học sinh, sinh viên, trí thức, nhạy cảm với thời cuộc, tha thiết canh tân đất nước, hăng hái đấu tranh vì độc lập tự do.

– **Giai cấp tư sản:** ra đời sau CTTG I, thường xuyên bị tư bản Pháp chèn ép, kìm hãm nên số lượng ít, thế lực kinh tế yếu. Dần dần họ phân hóa thành hai bộ phận:

+ Tư sản mại bản: có quyền lợi gắn với đế quốc nên cấu kết chặt chẽ với chúng.

+ Tư sản dân tộc: kinh doanh độc lập nên có khuynh hướng dân tộc, dân chủ.

– **Giai cấp công nhân:** ngày càng phát triển. Năm 1929 có trên 22 vạn người. Bị đế quốc, tư sản áp bức, bóc lột nặng nề, có quan hệ gắn bó với nông dân, được hứa hướng truyền thống yêu nước của dân tộc, sớm chịu ảnh hưởng trào lưu cách mạng vô sản nên nhanh chóng trở thành động lực của phong trào dân tộc dân chủ theo khuynh hướng cách mạng tiến tiến.

→ Như vậy từ sau CTTG I, ở Việt Nam diễn ra những biến đổi quan trọng về kinh tế, xã hội, văn hóa, giáo dục. Mâu thuẫn xã hội Việt Nam ngày càng sâu sắc, trong đó **chủ yếu là mâu thuẫn giữa toàn thể nhân dân ta với thực dân Pháp và phản động tay sai**. Cuộc đấu tranh dân tộc chống đế quốc và tay sai diễn ra liên tục.

II. Phong trào dân tộc dân chủ ở Việt Nam 1919-1925:

1. Hoạt động của Phan Bội Châu, Phan Chu Trinh và một số người Việt Nam sống ở nước ngoài: (Học sinh tự học)

2. Hoạt động của tư sản, tiểu tư sản và công nhân Việt Nam: (Học sinh tự học)

▪ Phong trào của tư sản:

– Năm 1919 tư sản phát động phong trào “chấn hưng nội hóa”, “bài trừ ngoại hóa”.

– Năm 1923 tư sản đấu tranh chống độc quyền cảng Sài Gòn, độc quyền xuất cảng lúa gạo tại Nam Kỳ. Thành lập Đảng Lập hiến đứng đầu là Bùi Quang Chiêu để đòi tự do, dân chủ nhưng dễ thỏa hiệp khi được Pháp nhượng bộ.

▪ Phong trào của tiểu tư sản trí thức:

Có nhiều hoạt động phong phú, sôi nổi, đấu tranh đòi quyền tự do, dân chủ:

– Thành lập các tổ chức chính trị như Việt Nam nghĩa đoàn, Hội Phục Việt, Đảng Thanh niên. Ra báo Chuông rền, An Nam trẻ, Người nhà quê.

– Lập nhà xuất bản tiên bộ như Nam đồng thư xã (Hà Nội), Cường học thư xã (Sài Gòn), Quan hải tùng thư (Huế).

– Trong phong trào yêu nước lúc đó có một số sự kiện nổi bật như đấu tranh đòi trả tự do cho Phan Bội Châu (1925), lễ truy điệu và để tang Phan Châu Trinh (1926).

▪ Đấu tranh của công nhân:

- Các cuộc đấu tranh của công nhân ngày càng nhiều nhưng vẫn còn lẻ tẻ tự phát. Ở Sài Gòn – Chợ Lớn đã thành lập Công hội (bí mật) do Tôn Đức Thắng đứng đầu.
- 8/1925: thợ máy xưởng Ba son - Sài Gòn bãi công không chịu sửa chữa chiến hạm Misolê của Pháp khi chiến hạm này chở binh lính sang đàn áp phong trào đấu tranh của nhân dân Trung Quốc. Sự kiện này đánh dấu bước tiến mới của phong trào công nhân Việt Nam (từ tự phát sang tự giác).

3. **Hoạt động của Nguyễn Ái Quốc 1917 - 1925:**

- Nguyễn Tất Thành sinh ngày 19/5/1890 tại làng Kim Liên huyện Nam Đàn, tỉnh Nghệ An trong một gia đình nho học có truyền thống yêu nước.
- 5/6/1911 Người rời cảng nhà Rồng ra đi tìm đường cứu nước.
- 1911 → 1917 sau những năm bôn ba qua khắp các châu lục trên thế giới đã giúp Người nhận rõ bạn – thù.
- 11/1917 Cách mạng tháng mười Nga thành công đã ảnh hưởng đến xu hướng hoạt động của Người.
- Cuối 1917 Người trở lại Pháp bắt đầu hoạt động chính trị.
- 1919 Người tham gia Đảng Xã hội Pháp.
- 18/6/1919 thay mặt những người Việt Nam yêu nước tại Pháp, Nguyễn Tất Thành với tên gọi mới là Nguyễn Ái Quốc gửi đến hội nghị Vecxai bản yêu sách của nhân dân An Nam đòi Pháp phải thừa nhận các quyền tự do, dân chủ, quyền bình đẳng và quyền tự quyết của dân tộc Việt Nam.
- 7/1920 Người đọc bản Luận cương của Lê nin về vấn đề dân tộc và thuộc địa giúp Người đi theo con đường cách mạng vô sản.
- 25/12/1920 Người dự đại hội Đảng Xã hội Pháp, bỏ phiếu tán thành việc gia nhập Quốc tế III (Quốc tế Cộng sản), tham gia sáng lập Đảng Cộng sản Pháp, trở thành người cộng sản Việt Nam đầu tiên.
- 1921 Người tham gia lập hội Liên hiệp thuộc địa ở Paris để tập hợp lực lượng chống chủ nghĩa đế quốc.
- Người còn tham gia sáng lập báo Người cùng khổ (Le Paria), viết bài cho báo Nhân đạo, Đời sống công nhân ... và đặc biệt là viết tác phẩm Bản án chế độ thực dân Pháp (1925), góp phần thức tỉnh các dân tộc bị áp bức đứng lên đấu tranh.
- 6/1923 Người sang Liên Xô dự Hội nghị Quốc tế nông dân và dự Đại hội lần thứ V Quốc tế Cộng Sản (1924).
- 11/11/1924 Người về Quảng Châu (Trung Quốc) để tuyên truyền, giáo dục lý luận, xây dựng tổ chức cách mạng giải phóng dân tộc cho nhân dân Việt Nam.
- 6/1925 lập Hội Việt Nam cách mạng thanh niên (tổ chức tiền thân của Đảng), mở các lớp đào tạo cán bộ cách mạng.
- 21/6/1925 ra báo Thanh Niên.
- 9/7/1925 tham gia thành lập Hội liên hiệp các dân tộc bị áp bức ở Á Đông.
- Ý nghĩa:
- + Người đã tìm thấy con đường cứu nước đúng đắn cho dân tộc, đó là con đường cách mạng vô sản.
- + Chuẩn bị về tư tưởng, tổ chức cho sự thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam về sau.

III. BÀI TẬP:

1. Cuộc khai thác thuộc địa lần hai diễn ra trong hoàn cảnh lịch sử có gì thuận lợi và khó khăn với Pháp?
2. Chính sách khai thác thuộc địa lần 2 của Pháp? Điểm mới trong các chính sách đó?

3. Vì sao trong cuộc khai thác lần hai, Pháp đầu tư chủ yếu vào Việt Nam? Vì sao Pháp đầu tư chủ yếu vào đồn điền cao su và khai thác than?
4. Nêu điểm giống nhau và khác nhau của hai cuộc khai thác thuộc địa?
5. Những chuyển biến về kinh tế Việt Nam sau Chiến tranh thế giới thứ nhất?
6. Những điểm mới của nền kinh tế Việt Nam sau Chiến tranh thế giới thứ nhất? Điểm mới về kinh tế Việt Nam có nằm trong mục đích của chính sách khai thác thuộc địa của Pháp không? Vì sao kinh tế Việt Nam không phát triển theo hướng tư bản chủ nghĩa?
7. Sự chuyển biến của các giai cấp Việt Nam dưới tác động cuộc khai thác thuộc địa lần thứ hai?
8. Vì sao giai cấp công nhân Việt Nam có đủ khả năng để lãnh đạo cách mạng, cải tạo xã hội cũ, xây dựng xã hội mới mà các tầng lớp khác thì không thể?
9. Nêu những mâu thuẫn trong xã hội Việt Nam? Mâu thuẫn nào là mâu thuẫn chủ yếu nhất?
10. Tìm hiểu về hoạt động của Phan Bội Châu, Phan Châu Trinh và một số người Việt Nam sống ở nước ngoài.
11. Hoàn thành phiếu học tập về hoạt động đấu tranh trong nước từ 1919 - 1925.

Nội dung	Hoạt động của tư sản dân tộc	Hoạt động của tiểu tư sản	Phong trào công nhân
Sự kiện tiêu biểu			
Ưu điểm			
Hạn chế			

12. Nêu điểm hạn chế trong phong trào dân tộc dân chủ từ 1919 - 1925 ?
13. Những hoạt động của Nguyễn Ái Quốc tại Pháp, Liên Xô, Trung Quốc. Công lao của Nguyễn Ái Quốc với cách mạng Việt Nam?
14. Nêu những hoạt động chính của tổ chức Hội Việt Nam cách mạng thanh niên. Vì sao nói Hội Việt Nam cách mạng thanh niên là tổ chức tiền thân của Đảng cộng sản Việt Nam ?
15. Báo Thanh niên và tác phẩm Đường cách mệnh có tác dụng gì? Vai trò của sách, báo trong hoạt động cách mạng, đấu tranh.
16. Con đường cứu nước Nguyễn Ái Quốc có gì mới, độc đáo so các bậc tiền bối trước?
17. Mối quan hệ Việt - Pháp đầu thế kỉ XX và hiện nay có sự thay đổi như thế nào?
18. Kể tên những công trình được xây dựng từ thời Pháp thuộc đến nay còn tồn tại?

IV. NỘI DUNG CHUẨN BỊ:

HS cần đọc SGK để trả lời câu hỏi

V. ĐÁP ÁN BÀI TẬP TỰ LUYỆN:

GVBH sửa bài tập ở từng tiết học

Nếu có thắc mắc HS liên hệ GVBH để được hỗ trợ.